การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้าน เพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ของนักเรียนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

ASEAN Studies Instruction Integrating Folk Dress Culture to Promote Students' Product Creation in the Special Economic Zone

กฤติภัทร สระทองชุน[1] เชษฐภูมิ วรรณไพศาล[2] และพัชรินทร์ แก้วนึก[3]
Kittiphat Srathongchun, Chetthapoom Wannapaisan and Phatcharin Kaewnuek

Received: February 02, 2026
Revised: July 19, 2026
Accepted: July 22, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่นำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และ 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาเซียนศึกษาที่พัฒนาขึ้นในบริบทเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและประเมินผล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม จังหวัดเชียงราย จำนวน 38 คน ได้มาจากการคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นประสบการณ์และตั้งประเด็นการเรียนรู้ การสำรวจวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้าน การออกแบบแนวคิดผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ การลงมือสร้างชิ้นงาน และการนำเสนอแลกเปลี่ยนพร้อมการสะท้อนคิด และ 2) แบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังกล่าว โดยช่วยให้นักเรียนเรียนรู้อาเซียนผ่านมิติทางวัฒนธรรมที่ใกล้ตัว สามารถเชื่อมโยงอัตลักษณ์ท้องถิ่นกับแนวคิด

[1-2] มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; Chiang Mai University
[3] โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม; Samakkhiwitthayakhom School
Corresponding author, e-mail: chetthapoom.w@cmu.ac.th

เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และพัฒนาเป็นแนวคิดผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ได้ และ 2) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.32) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\overline{X}$ = 4.85, S.D. = 0.29) รองลงมาคือด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.43) และด้านประโยชน์จากการปฏิบัติและการต่อยอดสู่อาชีพ ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.39) สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้นี้มีความเหมาะสมต่อบริบทการศึกษาในพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

คำสำคัญ: อาเซียนศึกษา, การเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์, วัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้าน, อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม, เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย

Abstract

This research aimed to 1) develop instructional guidelines for an ASEAN Studies course that uses folk dress culture as a basis for creative learning and 2) examine students' satisfaction with the developed ASEAN Studies instruction in the context of the Chiang Rai Special Economic Zone. This development and evaluation research was conducted with a sample of 38 Grade 9 students (Mathayom 3.5) at Samakkhi Witthayakhom School, Chiang Rai Province, in the second semester of the 2025 academic year, selected through purposive sampling. The research instruments comprised (1) a set of learning activities designed in five steps: stimulating experience and setting learning issues, exploring folk dress culture, designing creative product concepts, creating the work, and presenting, sharing, and reflecting; and (2) an 18-item, five-point rating scale satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and descriptive statistics. The results revealed the following: 1) The developed instructional guidelines consisted of the five steps described above. They enabled students to learn about ASEAN through familiar cultural dimensions, connect local identity with the concept of the creative economy, and develop creative product concepts. 2) The students' overall satisfaction with the instruction was at the highest level ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.32). When considered by aspect, learning management had the highest mean ($\overline{X}$ = 4.85,

S.D. = 0.29), followed by learning content ($\overline{X}$ = 4.82, S.D. = 0.43), and benefits from practice and career application ($\overline{X}$ = 4.80, S.D. = 0.39). These findings indicate that this instruction is appropriate for the educational context of the border area and the Chiang Rai Special Economic Zone.

Keywords: ASEAN Studies, Creative Learning, Folk Dress Culture, Cultural Identity, Chiang Rai Special Economic Zone

บทนำ

ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเกิดขึ้นของประชาคมอาเซียนทำให้การศึกษาไม่ได้ถูกมองแค่ในฐานะระบบถ่ายทอดความรู้หรือผลิตแรงงานอีกต่อไป แต่กลายเป็นพื้นที่สำคัญในการสร้างความเข้าใจระหว่างผู้คน การอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลาย และการเรียนรู้ความเป็นพลเมืองของภูมิภาค การศึกษาไทยจึงไม่ได้พูดถึงอาเซียนเพียงในมิติการเมืองหรือเศรษฐกิจ หากแต่พยายามเชื่อมโยงอาเซียนเข้ากับชีวิตของนักเรียน ให้เด็กและเยาวชนได้พัฒนาทักษะและทัศนคติที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคมพหุวัฒนธรรม ภายใต้แนวคิดการเป็นทั้งพลเมืองไทย พลเมืองอาเซียน และพลเมืองโลกไปพร้อมกัน ในมุมนี้อาเซียนศึกษาในโรงเรียนจึงไม่ควรถูกลดทอนเหลือแค่การจำชื่อประเทศ ธงชาติ หรือข้อมูลพื้นฐานเท่านั้น แต่ควรเป็นพื้นที่การเรียนรู้ที่เปิดให้ผู้เรียนได้มองเห็นความเหมือนและความแตกต่างของผู้คน ตั้งคำถามกับอัตลักษณ์ของตนเองและผู้อื่น และฝึกการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพซึ่งกันและกัน (อนรรฆ สมพงษ์, 2562) การเรียนรู้อาเซียนลักษณะนี้ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกการสื่อสาร การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดสร้างสรรค์ ผ่านการเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตประจำวันและบริบทใกล้ตัว ทำให้การเรียนอาเซียนไม่ได้หยุดอยู่แค่การรู้ข้อมูล แต่กลายเป็นการเรียนรู้ที่ช่วยให้เข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น และพร้อมใช้ชีวิตร่วมกับผู้คนที่หลากหลายในภูมิภาคเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ

การบูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านในรายวิชาอาเซียนศึกษาไม่ได้เป็นเพียงการเพิ่มเนื้อหาด้านวัฒนธรรมเข้าไปในบทเรียน หากแต่ตั้งอยู่บนแนวคิดทางการศึกษาที่มองผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยเห็นผู้เรียนเป็นผู้มีทุนทางวัฒนธรรม มีประสบการณ์ชีวิต และมีศักยภาพในการสร้างความรู้จากสิ่งที่ตนคุ้นเคย แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมของผู้เรียนให้ความสำคัญกับภาษา อัตลักษณ์ และประสบการณ์ชีวิตในฐานะทรัพยากรของการเรียนรู้ ซึ่งช่วยเชื่อมโยงเนื้อหาในตำราเข้ากับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าในตนเองและชุมชน

พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถทางเนื้อหาสาระควบคู่กับการตั้งคำถามต่อโครงสร้างอำนาจและความไม่เท่าเทียมในสังคม (Sleeter, C. E., 2012) เมื่อเครื่องแต่งกายพื้นบ้านถูกนำมาใช้เป็นทั้งเนื้อหาและสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนจึงได้เรียนรู้อาเซียนผ่านรากเหง้าและอัตลักษณ์ที่สัมผัสอยู่ในชีวิตประจำวัน ขณะเดียวกัน แนวคิดนี้ยังเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และแนวคิดเรื่องทุนวัฒนธรรมที่มองว่าวัฒนธรรมไม่ใช่เพียงมรดกทางจารีต แต่เป็นทรัพยากรที่ต่อยอดเป็นคุณค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และอัตลักษณ์ได้ โดยทุนทางวัฒนธรรม ทุนทางสังคม และทุนทางปัญญาเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์ในบริบทอาเซียน (Ausat, A. M. A., Bana, T. A., & Gadzali, S. S., 2023; Cunningham, S. D., 2005) การเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่ใช้การแต่งกายพื้นบ้านเป็นประเด็นศึกษาเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนพิจารณาทั้งมิติประวัติศาสตร์ ความหมายเชิงสัญลักษณ์ และการออกแบบร่วมสมัย ทำให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจจริงตั้งแต่สิ่งทอ การสร้างอัตลักษณ์ของแบรนด์ ไปจนถึงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงบูรณาการที่เน้นการเชื่อมข้ามศาสตร์และสถานการณ์จริง ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความเข้าใจแบบองค์รวมผ่านการเชื่อมโยงความรู้ ทักษะ และบริบททางสังคม (Dillenbourg, P., 2004) เมื่อการแต่งกายพื้นบ้านทำหน้าที่เป็นแกนกลางของการเรียนรู้ อาเซียนศึกษาจึงเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ สังคมศึกษา ศิลปะ การออกแบบ และเศรษฐศาสตร์ได้อย่างหลากหลาย ผู้เรียนได้ลงมือวิเคราะห์ ออกแบบ และสร้างผลงานจริงผ่านโครงงานหรือชิ้นงานสร้างสรรค์ ซึ่งขยายการเรียนรู้จากการรับรู้เชิงบอกเล่าไปสู่การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงที่ช่วยให้เข้าใจลึกซึ้งและเชื่อมโยงกับชีวิตจริง สุดท้าย แนวคิดทั้งหมดนี้สอดรับกับกรอบทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การทำงานร่วมกัน และการเป็นผู้ประกอบการ โดยการเรียนรู้ที่ใช้วัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเป็นฐานช่วยให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และตัดสินใจจากสถานการณ์ใกล้ตัว ตั้งแต่การตีความคุณค่าทางวัฒนธรรมไปจนถึงการออกแบบแนวคิดผลิตภัณฑ์และการนำเสนอผลงานเชิงสร้างสรรค์ (ชมพู เนื่องจำนงค์, ภัทรยุทธ โสภาอัศวภรณ์, และอัจฉรา ธนีเพียร, 2563)

เมื่อพิจารณาผ่านกรอบการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม เศรษฐกิจสร้างสรรค์ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 การบูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านในรายวิชาอาเซียนศึกษาสามารถขยับจากแนวคิดเชิงนามธรรมไปสู่แนวทางปฏิบัติทางการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ได้อย่างชัดเจน โดยแนวคิดการใช้มรดกวัฒนธรรมเป็นฐานการเรียนรู้เปิดพื้นที่ให้โรงเรียนหยิบทุนวัฒนธรรมในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นผ้าพื้นเมือง รูปแบบการแต่งกายชาติพันธุ์ หรือภูมิปัญญาการทอผ้า มาเป็นแหล่งเรียนรู้มีชีวิต ผู้เรียนได้ศึกษาความหมายทางประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์

และความเชื่อมโยงข้ามพรมแดนในอาเซียนผ่านการแต่งกาย ซึ่งสอดรับกับนโยบายการจัดการศึกษาแบบบูรณาการในพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงรายที่มุ่งเชื่อมโรงเรียนเข้ากับบริบทเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของพื้นที่ ในระดับห้องเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559) แนวคิดนี้ต่อยอดไปสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ผ่านการเรียนรู้แบบโครงงานหรือการเรียนรู้เชิงบูรณาการ ผู้เรียนไม่ได้หยุดอยู่ที่การรู้จักเครื่องแต่งกายพื้นบ้านของอาเซียน แต่ได้ฝึกคิดเชิงออกแบบ วิเคราะห์ตลาด และทดลองสร้างต้นแบบผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้า ของที่ระลึก หรือสื่อสร้างสรรค์ที่ใช้ลวดลายและอัตลักษณ์ท้องถิ่น แนวทางการเรียนรู้เช่นนี้สอดคล้องกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มองว่าวัฒนธรรมคือทุนในการสร้างมูลค่าใหม่ และช่วยพัฒนาทักษะผู้ประกอบการ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา ซึ่งเป็นแก่นของทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเชื่อมโยงโดยตรงกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษและการพัฒนากำลังคนของจังหวัดเชียงรายที่มุ่งผลิตกำลังคนรองรับการค้า การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง ทำให้การสอนอาเซียนศึกษาที่ใช้วัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเป็นฐานทำหน้าที่เป็นพื้นที่ทดลองให้ผู้เรียนเตรียมความพร้อมสู่โลกการทำงานจริงในบริบทเศรษฐกิจชายแดนและประชาคมอาเซียน พร้อมทั้งหล่อหลอมผู้เรียนให้เป็นกำลังคนเชิงสร้างสรรค์ที่มีรากทางวัฒนธรรมและศักยภาพในการต่อยอดองค์ความรู้สู่เศรษฐกิจและสังคมของพื้นที่อย่างยั่งยืน

จากสภาพปัญหาและบริบทที่กล่าวมา เห็นได้ชัดว่าการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษายังจำเป็นต้องพัฒนาแนวทางที่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ระดับภูมิภาคเข้ากับบริบททางวัฒนธรรมและเศรษฐกิจของพื้นที่ได้อย่างเข้าใจลึกซึ้ง การนำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมสำคัญของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเชียงรายมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการคิด วิเคราะห์ ออกแบบ และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ท้องถิ่นควบคู่กับความเข้าใจอาเซียนในบริบทร่วมสมัย งานวิจัยนี้จึงมุ่งพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ และศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นผ่านการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผลการศึกษาคาดว่าจะช่วยต่อยอดการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ เสริมสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเป็นแนวทางในการยกระดับการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาให้ตอบสนองต่อการพัฒนาผู้เรียนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในระยะยาว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่นำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาเซียนศึกษาที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาและประเมินผล โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสานที่รวมการศึกษาจากเอกสาร การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และการทดลองใช้กิจกรรมในชั้นเรียน เป้าหมายเพื่อพัฒนาแนวทางการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่นำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาเป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ พร้อมทั้งประเมินผลผ่านความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม การเลือกใช้วิธีการวิจัยลักษณะนี้เพราะงานศึกษามุ่งพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และตรวจสอบผลการนำไปใช้จริงในห้องเรียน มากกว่าการทดสอบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยทางการศึกษาที่ต้องการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่

การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร

ผู้วิจัยทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อวัฒนธรรมของผู้เรียน แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทุนวัฒนธรรม การเรียนรู้เชิงบูรณาการ และกรอบทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จากแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เช่น บทความวิชาการ งานวิจัย และตำราทางการศึกษา ข้อมูลที่ได้ถูกนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดสำหรับการออกแบบชุดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้เป็นฐานในการพัฒนาเครื่องมือวิจัยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาและบริบทพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดเชียงราย

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

การวิจัยเชิงปริมาณมุ่งประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่พัฒนาขึ้น ประชากรของการศึกษา ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 13 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 461 คน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.5 จำนวน

38 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง เนื่องจากนักเรียนประมาณร้อยละ 40 มีภูมิลำเนาอยู่ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้แก่ อำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน และอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาเซียนศึกษา ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 18 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากการปฏิบัติและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต ผู้วิจัยพัฒนาแบบประเมินจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนจำนวน 38 คน จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพถูกนำมาใช้ในช่วงการพัฒนาและปรับปรุงชุดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมุ่งศึกษาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ และวัฒนธรรม จำนวน 3 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมและแบบบันทึกข้อเสนอแนะปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ลำดับกิจกรรม วิธีการจัดการเรียนรู้ และความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ข้อมูลที่ได้รับนำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ข้อเสนอแนะ เพื่อนำไปปรับปรุงชุดกิจกรรมก่อนนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจริง

4. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน

ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนจริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.5 โรงเรียนสามัคคีวิทยาคม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 โดยดำเนินการระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2568 ถึงเดือนมกราคม พ.ศ. 2569 โดยกำหนดแนวทางการเรียนรู้เป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกระตุ้นประสบการณ์และตั้งประเด็นการเรียนรู้ การแสวงหาความรู้และสำรวจวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้าน การออกแบบแนวคิดผลิตภัณฑ์เชิงสร้างสรรค์ การลงมือพัฒนาและสร้างชิ้นงาน และการนำเสนอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนคิด ผู้วิจัยทำหน้าที่จัดกิจกรรม สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน และสะท้อนผลจากการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ปรับแนวทางการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น

5. การวิจัยเชิงพัฒนาและประเมินผล

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร การวิจัยเชิงคุณภาพ และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ถูกนำมาสังเคราะห์เพื่อใช้เสนอแนวทางการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ เพื่อหลีกเลี่ยงอคติที่อาจเกิดจากบทบาทของผู้วิจัยซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้สอน ผู้วิจัยได้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน ยืนยันว่าการตอบแบบประเมินไม่ส่งผลต่อผลการเรียน และเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ผลการศึกษาที่ได้คาดว่าจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบริบททางการศึกษาอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียงกันได้

สรุปผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การออกแบบและพัฒนาขั้นตอนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอาเซียนศึกษาในครั้งนี้ ตั้งอยู่บนความตั้งใจที่จะเชื่อมโยงวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเข้ากับการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม ผู้วิจัยมองว่าการแต่งกายไม่ใช่เพียงเรื่องความสวยงาม แต่เป็นการเปิดให้นักเรียนเข้าใจอัตลักษณ์ของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในมิติทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จึงได้ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับใช้เป็นกรอบในการออกแบบการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับบริบทของนักเรียนและสภาพพื้นที่จริง ผลจากการสังเคราะห์องค์ความรู้ที่กล่าวมานำไปสู่การออกแบบขั้นตอนการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ลงมือปฏิบัติจริง และร่วมกันสร้างความหมายทางวัฒนธรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรายละเอียดของขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จะแสดงไว้ในตารางต่อไป

ตารางที่ 1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนในการสอนอาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ในบริบทเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
1. กระตุ้นประสบการณ์และตั้งประเด็นการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้นี้ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนค่อย ๆ มองเห็นและเข้าใจความหลากหลายของวัฒนธรรมการแต่งกายในประเทศสมาชิกอาเซียน และสามารถนำความรู้นั้นไปเชื่อมโยงกับบริบทของเขตเศรษฐกิจพิเศษได้ การเรียนรู้เริ่มต้นจากการใช้ภาพการแต่งกายพื้นบ้านของประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนเป็นสื่อกระตุ้นความสนใจ ครูไม่ได้ให้คำตอบโดยตรง แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนสังเกต เปรียบเทียบ และตั้งข้อสังเกตด้วยตนเอง ทั้งในแง่ความเหมือน ความแตกต่าง รูปแบบ สีสัน วัสดุ และความหมายที่ซ่อนอยู่ในเครื่องแต่งกายแต่ละแบบ

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
	จากนั้น ครูชวนนักเรียนคิดต่อด้วยคำถามที่เชื่อมโยงไปสู่ชีวิตจริง เช่น เหตุใดการแต่งกายพื้นบ้านจึงไม่ใช่เพียงเรื่องของประเพณี แต่สามารถพัฒนาเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมได้ หรือการเกิดขึ้นของเขตเศรษฐกิจพิเศษส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว หรือการรักษาเอกลักษณ์การแต่งกายพื้นบ้านอย่างไร คำถามเหล่านี้นำไปสู่การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน ขั้นตอนเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนมองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างอัตลักษณ์ วัฒนธรรม และเศรษฐกิจร่วมสมัยอย่างเป็นธรรมชาติ ไม่แยกส่วน และสามารถเข้าใจโลกอาเซียนจากมุมมองที่ใกล้ตัวและมีความหมายต่อการเรียนรู้ของตนเอง
2. แสวงหาความรู้และสำรวจวัฒนธรรมการแต่งกาย	ในขั้นนี้ต้องการให้นักเรียนเข้าใจการแต่งกายพื้นบ้านของอาเซียน จึงจัดให้นักเรียนเรียนทำงานเป็นกลุ่ม และเลือกการแต่งกายพื้นบ้านของประเทศอาเซียนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่มาเป็นกรณีศึกษา นักเรียนร่วมกันศึกษาว่าวัสดุ ลวดลาย และสีสันของการแต่งกายมีลักษณะอย่างไร และเกี่ยวข้องกับสภาพอากาศ ความเชื่อ และวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้นอย่างไร ระหว่างการทำกิจกรรม นักเรียนจะค่อย ๆ เห็นว่าเครื่องแต่งกายพื้นบ้านไม่ได้เกิดขึ้นอย่างลอย ๆ แต่เป็นผลจากการปรับตัวและการสั่งสมความรู้จากภูมิปัญญาของผู้คนในแต่ละพื้นที่ การแต่งกายจึงทำหน้าที่มากกว่าเครื่องนุ่งห่ม หากเป็นตัวแทนของความคิด คุณค่า และเรื่องราวของชุมชน เมื่อเชื่อมโยงการแต่งกายเข้ากับอัตลักษณ์และการสร้างตัวตนของกลุ่ม นักเรียนจะเข้าใจชัดขึ้นว่าวัฒนธรรมการแต่งกายมีบทบาทในการบอกว่าเราเป็นใคร เราแตกต่างอย่างไร และใช้สื่อสารความหมายทางสังคมในโลกอาเซียนได้อย่างไร วิธีการเรียนรู้นี้ช่วยให้นักเรียนมองวัฒนธรรมด้วยความเข้าใจและเคารพความหลากหลาย มากกว่าการจดจำข้อมูลเพียงผิวเผิน
3. ออกแบบแนวคิดผลิตภัณฑ์สร้างสรรค์	ในขั้นนี้เน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดและออกแบบอย่างสร้างสรรค์ โดยนำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาเป็นจุดตั้งต้นของการสร้างแนวคิดผลิตภัณฑ์ นักเรียนทำงานร่วมกันผ่านการระดมความคิด เพื่อออกแบบสิ่งของที่สามารถต่อยอดจากอัตลักษณ์ของอาเซียน เช่น เสื้อผ้าเครื่องประดับ หรือของที่ระลึก โดยไม่ยึดติดกับรูปแบบเดิม แต่พยายามตีความความหมายของการแต่งกายพื้นบ้านให้เข้ากับการใช้งานในชีวิตปัจจุบัน ในกิจกรรมนี้ นักเรียนจะช่วยกันกำหนดกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับบริบทของเขตเศรษฐกิจพิเศษ พร้อมทั้งคิดว่าอยากสื่อสารอัต

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
	ลักษณ์อาเซียนในมุมใดผ่านรูปแบบและการใช้งานของผลิตภัณฑ์ การคิดแบบนี้ทำให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรมกับเศรษฐกิจร่วมสมัยอย่างชัดเจน ไม่ใช่การคิดงานออกแบบแบบลอย ๆ เมื่อได้แนวคิดแล้ว นักเรียนจะถ่ายทอดความคิดออกมาเป็น concept note และสเก็ตช์แบบเบื้องต้น เพื่ออธิบายจินตนาการและเหตุผลในการออกแบบอย่างเป็นลำดับ กิจกรรมนี้จึงไม่ได้มุ่งแค่ให้นักเรียนมีไอเดียแปลกใหม่เท่านั้น แต่ยังช่วยฝึกให้นักเรียนคิดเป็นระบบ และมองเห็นว่าวัฒนธรรมสามารถนำมาต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่า ทั้งในเชิงสังคมและเศรษฐกิจ ในบริบทของอาเซียนและเขตเศรษฐกิจพิเศษได้
4. ลงมือพัฒนาและสร้างชิ้นงาน	ในขั้นนี้เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำจริงควบคู่กับการทำงานเป็นทีม นักเรียนร่วมกันนำแนวคิดผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบไว้ในขั้นก่อนหน้ามาพัฒนาเป็นต้นแบบ โดยช่วยกันทดลองเลือกวัสดุ สี และลวดลายให้เหมาะสมกับอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและกลุ่มเป้าหมายที่ตั้งไว้ วิธีการทำงานลักษณะนี้ทำให้นักเรียนเห็นภาพชัดขึ้นว่าแนวคิดที่คิดไว้จะสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างไร ระหว่างการทำงาน นักเรียนมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับฟังข้อเสนอแนะจากเพื่อนร่วมกลุ่มและครู แล้วนำไปปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้จึงไม่ได้หยุดอยู่แค่การทำตามขั้นตอน แต่เป็นการเรียนรู้จากการลองผิดลองถูกและการร่วมกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ การทำงานร่วมกันในขั้นตอนการผลิตยังช่วยให้นักเรียนได้ฝึกทักษะสำคัญ เช่น การสื่อสาร การแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ และการจัดการเวลา ซึ่งล้วนเป็นทักษะที่จำเป็นทั้งต่อการเรียนรู้ในชั้นเรียนและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในชีวิตจริง
5. นำเสนอ แลกเปลี่ยน และสะท้อนคิด	ในขั้นนี้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้นำเสนอผลงานและแนวคิดการออกแบบของตนเองต่อเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน โดยมุ่งพัฒนาทักษะการสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ และความเข้าใจคุณค่าทางวัฒนธรรม นักเรียนอธิบายที่มาของแนวคิด ขั้นตอนการทำงาน และเหตุผลในการออกแบบ พร้อมเชื่อมโยงให้เห็นว่างานที่สร้างขึ้นสัมพันธ์กับวัฒนธรรมอาเซียน อัตลักษณ์ของพื้นที่ และบริบทของเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างไร ขั้นตอนการนำเสนอช่วยให้นักเรียนตระหนักว่าผลงานของตนไม่ได้เป็นเพียงชิ้นงานที่จับต้องได้ แต่เป็นการถ่ายทอดความหมายและเรื่องราวทางวัฒนธรรม

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
	หลังจากการนำเสนอนักเรียนเขียนสะท้อนคิดเพื่อทบทวนประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง วิเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำงาน ทั้งในแง่ความเข้าใจวัฒนธรรมของตนเองและการเปิดมุมมองต่อวัฒนธรรมของผู้อื่น การเขียนสะท้อนคิดยังช่วยให้นักเรียนฝึกคิดอย่างมีเหตุผล มองความหลากหลายทางวัฒนธรรมด้วยความเข้าใจและไม่ตัดสิน กิจกรรมในขั้นนี้จึงช่วยเสริมให้การเรียนรู้เกิดขึ้น ทั้งด้านความคิด การสื่อสาร และการตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ผลการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นโดยวัดความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้าน

รายการประเมิน	N	$\bar{X}$	S.D.	ร้อยละ	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการจัดการเรียนรู้	38	4.85	0.29	97.19	มากที่สุด
ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	38	4.82	0.43	96.40	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการปฏิบัติและการต่อยอดสู่อาชีพ	38	4.80	0.39	96.14	มากที่สุด
รวม	**38**	**4.82**	**0.32**	**96.57**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านอยู่ในระดับสูงมากในทุกด้าน โดยด้านการจัดการเรียนรู้ได้รับการประเมินว่าสูงที่สุด สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนรู้สึกว่าวิธีการการเรียนรู้มีความเหมาะสม ชัดเจน และเอื้อต่อการมีส่วนร่วม รองลงมาคือด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักเรียนมองว่าเนื้อหามีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงกับบริบทใกล้ตัวได้ดี ส่วนด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติและการต่อยอดสู่อาชีพก็อยู่ในระดับสูง แสดงให้เห็นว่านักเรียนเห็นคุณค่าและความเป็นไปได้ในการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้จริง

เมื่อพิจารณาภาพรวมของผลการประเมิน พบว่าความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมาก สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้สามารถตอบโจทย์ความสนใจและความคาดหวังของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน ทั้งในแง่ขั้นตอนการเรียนรู้ เนื้อหา และการนำไปประยุกต์ใช้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบขึ้นในบริบทของอาเซียนศึกษาและเขตเศรษฐกิจ

ภาพที่ 1 ผลงานของนักเรียน

จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรม พบว่า นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น และสามารถถ่ายทอดความคิดของตนเองออกมาได้อย่างชัดเจน นักเรียนหลายคนสะท้อนว่าการเรียนอาเซียนศึกษาในรูปแบบนี้แตกต่างจากการเรียนแบบเดิมที่เน้นการฟังบรรยาย โดยนักเรียนรายหนึ่งให้ความเห็นว่า “ปกติเรียนอาเซียนจะเป็นเรื่องประเทศ ธง หรือประชาคม แต่ครั้งนี้ได้เริ่มจากเสื้อผ้าใกล้ตัว เลยรู้สึกว่าเข้าใจง่ายและสนุกกว่า” ความเห็นนี้ชี้ให้เห็นว่าการเริ่มต้นจากสิ่งที่ผู้เรียนคุ้นเคยช่วยให้การเรียนรู้เข้าถึงได้มากขึ้น

ในขณะเดียวกัน นักเรียนบางส่วนมองเห็นการนำความรู้ไปใช้จริงจากการเชื่อมโยงวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเข้ากับการออกแบบผลิตภัณฑ์ โดยมีนักเรียนรายหนึ่งกล่าวว่า “ไม่คิดมาก่อนว่าผ้าพื้นบ้านหรือชุดชาติพันธุ์จะเอามาต่อยอดเป็นสินค้าได้ พอได้ลองคิด ได้ออกแบบ รู้สึกว่ามันอาจเป็นอาชีพได้จริง” เสียงสะท้อนนี้แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้ไม่ได้หยุดอยู่ที่ความรู้เชิงทฤษฎี แต่ขยายไปสู่การมองอนาคตของตนเองในมิติอาชีพ

จากการสังเกตการทำงานกลุ่ม ยังพบว่านักเรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซักถาม และปรับแนวคิดร่วมกันอย่างต่อเนื่อง นักเรียนบางคนสะท้อนว่า “การทำงานกลุ่มทำให้ได้ฟังมุมมองของเพื่อนจากครอบครัวหรือชุมชนที่ต่างกัน ทำให้เข้าใจอาเซียนในมุมที่ไม่ใช่แค่ในหนังสือ” ภาพรวมของการจัดการเรียนรู้จึงสะท้อนว่านักเรียนไม่ได้เพียงรับรู้เนื้อหาเชิงข้อมูล แต่เกิดการเรียนรู้ในระดับคุณค่าและความเข้าใจลึกซึ้ง ทั้งต่ออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ศักยภาพของท้องถิ่น และการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับเส้นทางชีวิตในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่อยู่ในระดับสูงมากในทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การจัดการเรียนการสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่นำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านในบริบทเขตเศรษฐกิจพิเศษ เป็นขั้นตอนการเรียนรู้ที่ช่วยพัฒนานักเรียนได้อย่างรอบด้าน นักเรียนไม่ได้เพียงเรียนรู้เนื้อหาเกี่ยวกับอาเซียนหรือวัฒนธรรมในเชิงข้อมูลเท่านั้น แต่ได้เข้าใจความหมาย อัตลักษณ์ และความหลากหลายทางวัฒนธรรมผ่านการสังเกต วิเคราะห์ ลงมือทำ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนพหุวัฒนธรรมตามแนวคิดของจิระเดช นุกูลโรจน์ (2567) ไม่ควรเน้นเพียงการให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำและการมีส่วนร่วมจริง ขั้นตอนการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้คิด ทำ แลกเปลี่ยน และทำงานร่วมกับผู้อื่น ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความหมายของวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และความหลากหลายได้ลึกกว่าการเรียนจากตำรา การเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็นกลุ่ม ทำให้นักเรียนรู้สึกว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการเรียนรู้ ได้ฟังมุมมองที่แตกต่าง และเรียนรู้การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมที่หลากหลายขณะเดียวกัน การเชื่อมโยงเนื้อหากับชีวิตและอัตลักษณ์ของนักเรียน ยังช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายและใกล้ตัวมากขึ้น ที่สำคัญคือการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติและการสร้างสรรค์ไม่ได้ทำให้นักเรียนเข้าใจผู้อื่นเท่านั้น แต่ยังช่วยให้นักเรียนหันกลับมามองและทบทวนอัตลักษณ์ของตนเองด้วย การเรียนรู้จึงเป็นทั้งการทำความเข้าใจโลกภายนอกและการทำความเข้าใจตนเองไปพร้อมกัน ซึ่งสะท้อนว่าห้องเรียนพหุวัฒนธรรมสามารถเป็นพื้นที่สำคัญในการพัฒนาความคิด ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วมกันในสังคมปัจจุบัน

วิธีการเรียนรู้ที่เริ่มจากการตั้งคำถามและเชื่อมโยงกับบริบทใกล้ตัว ทำให้นักเรียนเห็นว่าวัฒนธรรมไม่ใช่เรื่องไกลตัวหรืออยู่แค่ในตำรา แต่เกี่ยวข้องกับชีวิต เศรษฐกิจ และการทำงานในโลกปัจจุบัน เมื่อนักเรียนได้นำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปต่อยอดเป็นแนวคิดและชิ้นงานสร้างสรรค์ ก็ช่วยพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา และการสื่อสารไปพร้อมกัน แนวคิดของวรรณา ชนชนะชัย (2566) สอดคล้องกับข้อเสนอที่ชี้ว่า การจัดการเรียนรู้ที่นำเรื่องราวใกล้ตัวของนักเรียน ทั้งชีวิตประจำวัน สังคม ชุมชน และวัฒนธรรม มาเป็นฐานของการเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหากับชีวิตจริงได้อย่างชัดเจน นักเรียนจึงไม่มองว่าวัฒนธรรมเป็นเรื่องไกลตัวหรือเป็นเพียงความรู้ในตำรา แต่เข้าใจว่าวัฒนธรรมมีบทบาทต่อชีวิต เศรษฐกิจ และการทำงานในโลกปัจจุบันอย่างแท้จริง ผลการวิจัยดังกล่าวยังชี้ให้เห็นว่า เมื่อการ

เรียนรู้เชื่อมโยงวัฒนธรรมเข้ากับเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทักษะที่สังคมต้องการ นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมมาต่อยอดเป็นแนวคิดและชิ้นงานสร้างสรรค์ได้ วิธีการนี้ช่วยพัฒนาทักษะสำคัญหลายด้านไปพร้อมกัน ไม่ว่าจะเป็นความคิดสร้างสรรค์ การทำงานเป็นทีม การแก้ปัญหา และการสื่อสาร ซึ่งเกิดขึ้นจากการลงมือทำ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างจริงจัง ที่น่าสนใจคือ การเรียนรู้ผ่านการสร้างสรรค์ไม่ได้เพียงช่วยเตรียมนักเรียนให้พร้อมต่อโลกการทำงานเท่านั้น แต่ยังทำให้นักเรียนมองวัฒนธรรมของตนเองในมุมใหม่ วัฒนธรรมจึงไม่ใช่สิ่งที่ต้องเก็บรักษาไว้แบบหยุดนิ่ง หากเป็นทรัพยากรที่สามารถเรียนรู้ ปรับใช้ และพัฒนาให้สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัยได้ การศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงวัฒนธรรมเข้ากับชีวิตจริงและอนาคตของนักเรียนอย่างมีความหมาย

นอกจากนี้ การนำเสนอและการเขียนสะท้อนคิดยังช่วยให้นักเรียนได้ทบทวนประสบการณ์การเรียนรู้ของตนเอง เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมทั้งของตนเองและผู้อื่น และเปิดใจต่อความหลากหลายอย่างมีเหตุผล ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้สามารถสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย และตอบโจทย์การพัฒนานักเรียนในสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และจิตสำนึกทางวัฒนธรรม แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับข้อเสนอของพัชกุล แก้วกำพลนุชิต (2565) ที่เห็นว่า การสะท้อนคิด โดยเฉพาะการเขียนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ช่วยให้นักเรียนได้กลับมาทบทวนประสบการณ์ของตนเอง เชื่อมโยงความรู้เดิมกับสิ่งใหม่ที่ได้เรียนรู้ และค่อย ๆ เข้าใจตนเองมากขึ้น การเรียนรู้ในลักษณะนี้ไม่ได้เน้นแค่การจำเนื้อหา แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด ตั้งคำถาม และให้ความหมายกับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจริง นอกจากนี้ การสะท้อนคิดยังช่วยให้นักเรียนเรียนรู้การรับฟังผู้อื่น ยอมรับความแตกต่าง และมองโลกจากหลายมุมมอง นักเรียนจึงได้พัฒนาทั้งความคิด ความเข้าใจ ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น รวมถึงทัศนคติและการตระหนักรู้ในตนเองไปพร้อมกัน ที่สำคัญคือ วิธีการสะท้อนคิดไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมปิดท้าย แต่เป็นจุดสำคัญที่ช่วยเปลี่ยนมุมมองของนักเรียนต่อการเรียนรู้ วัฒนธรรม และบทบาทของตนเองในสังคม ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งและมีความหมาย

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่บูรณาการวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านสามารถตอบโจทย์การเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างรอบด้าน นักเรียนรู้สึกว่ากระบวนการเรียนรู้มีความชัดเจน เป็นระบบ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมจริง ทำให้การเรียนไม่ใช่เพียงการฟังหรือรับข้อมูล แต่เป็นการเรียนรู้ผ่านการคิด การทำงานร่วมกัน และการลงมือปฏิบัติ แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองของมวลมาศ บึงราษฎร์ (2568) ที่เห็นว่า การเรียนรู้ที่มีคุณภาพควรได้รับการออกแบบอย่างเป็นระบบ มีกิจกรรมที่ชัดเจน และเปิดโอกาสให้

นักเรียนมีส่วนร่วมจริง ห้องเรียนจึงไม่ควรเป็นพื้นที่ที่ครูถ่ายทอดความรู้เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นพื้นที่ที่นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน ผ่านการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การทำงานเป็นกลุ่ม และการลงมือปฏิบัติ ซึ่งช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้มาเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ช่วยพัฒนานักเรียนได้รอบด้าน ไม่ได้เน้นแค่ผลการเรียน แต่ยังส่งเสริมทักษะการคิด การสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และการปรับตัวในสังคม ที่สำคัญคือ แม้จะเน้นการทำงานร่วมกัน นักเรียนแต่ละคนยังสามารถแสดงศักยภาพของตนเองได้ในรูปแบบที่แตกต่าง บางคนที่อาจไม่ถนัดการเรียนแบบบรรยายกลับโดดเด่นเมื่อได้ลงมือทำหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น สิ่งนี้สะท้อนว่าการเรียนรู้เชิงร่วมมือช่วยเปิดพื้นที่ให้นักเรียนทุกคนมีคุณค่าและมีบทบาทในกระบวนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ

ในด้านเนื้อหานักเรียนมองว่าเนื้อหามีความน่าสนใจ เข้าใจง่าย และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ดี การนำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาเชื่อมกับอาเซียนและบริบทเขตเศรษฐกิจพิเศษ ช่วยให้นักเรียนเห็นว่าวัฒนธรรมไม่ได้อยู่แยกจากสังคมหรือเศรษฐกิจ แต่เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตและโลกการทำงานในปัจจุบัน ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับมุมมองของประทวน วันนิจ และมนูญ สอนโพนงาม (2565) ที่อธิบายว่าวัฒนธรรมไม่ได้ดำรงอยู่แยกขาดในฐานะเรื่องของความเชื่อดั้งเดิมเท่านั้น หากแต่ถูกเชื่อมโยงเข้าไปอย่างใกล้ชิดกับระบบเศรษฐกิจ ทุนนิยม โลกาภิวัตน์ เทคโนโลยี และโลกการทำงานร่วมสมัย วัฒนธรรมจำนวนมากจึงถูกนำมาแปรเปลี่ยนเป็นทุนหรือสินค้า เพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต รูปแบบการบริโภค การทำงาน รวมถึงค่านิยมของผู้คนในสังคมปัจจุบันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากงานวิจัยนี้คือ เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรมในบริบทที่เชื่อมโยงกับเศรษฐกิจและการสร้างสรรค์ นักเรียนไม่ได้มองวัฒนธรรมในเชิงการค้าเพียงด้านเดียว แต่เริ่มตั้งคำถามถึงความเหมาะสม ขอบเขต และคุณค่าของการนำวัฒนธรรมมาใช้ นักเรียนบางส่วนแสดงให้เห็นความตระหนักว่าการต่อยอดวัฒนธรรมไปสู่สินค้าและเศรษฐกิจควรทำควบคู่กับความเข้าใจรากเหง้า ความหมาย และความเคารพต่อชุมชนเจ้าของวัฒนธรรม ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ไม่ได้เพียงสร้างทักษะเพื่อโลกการทำงานเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาความคิดเชิงวิพากษ์และจิตสำนึกทางวัฒนธรรม ทำให้นักเรียนสามารถมองวัฒนธรรมในฐานะทรัพยากรทางสังคมและเศรษฐกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมสมัย

ขณะเดียวกันนักเรียนยังเห็นคุณค่าของการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปใช้จริง ทั้งในแง่การคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ การทำงานเป็นทีม และการต่อยอดไปสู่แนวทางอาชีพในอนาคต ภาพรวมของผลการประเมินจึงสะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้รูปแบบนี้มีประสิทธิภาพ และเป็นแนวทางที่เหมาะสมต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีทั้งความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่จำเป็นต่อการอยู่ร่วม

และการทำงานในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความหมาย ประเด็นดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดวีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, เรวดี กระโหมวงศ์, ทวีศักดิ์ พุฒสุขขี และเมธี ดิสวัสดิ์ (2568) ที่อธิบายว่าการจัดการเรียนรู้ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการทำกิจกรรมร่วมกันในบริบทพหุวัฒนธรรม จะช่วยพัฒนานักเรียนได้อย่างรอบด้าน นักเรียนไม่ได้เพียงได้รับความรู้เท่านั้น แต่ยังได้พัฒนาทักษะการสื่อสาร การทำงานร่วมกับผู้อื่น และทัศนคติที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างเข้าใจและเคารพความแตกต่างในสังคมที่มีความหลากหลาย อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากงานวิจัยนี้คือ เมื่อนักเรียนได้มีพื้นที่ปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์ทางวัฒนธรรม นักเรียนเริ่มแสดงออกถึงความเข้าใจและการยอมรับความแตกต่างในระดับที่ลึกขึ้น ไม่เพียงในเชิงความคิด แต่รวมถึงการปรับพฤติกรรมและท่าทีในการทำงานร่วมกับผู้อื่นด้วย นักเรียนบางส่วนที่เคยหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นหรือการทำงานร่วมกับคนที่แตกต่าง กลับมีความกล้ามากขึ้นในการสื่อสาร รับฟัง และประสานงานกับเพื่อนที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมหลากหลาย ข้อค้นพบนี้สะท้อนว่าการจัดการเรียนรู้ในบริบทพหุวัฒนธรรมไม่เพียงช่วยสร้างความรู้และทักษะ แต่ยังมีพลังในการหล่อหลอมทัศนคติและความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

องค์ความรู้ใหม่

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์งานวิจัยทั้งหมดร่วมกัน จะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่นำวัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านมาใช้เป็นฐาน ช่วยเปลี่ยนการเรียนอาเซียนจากการจดจำข้อมูลไปสู่การเรียนรู้ที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างความเข้าใจด้วยตนเอง ผ่านวิธีการเรียนรู้ที่เริ่มจากสิ่งใกล้ตัวแล้วค่อย ๆ ขยายไปสู่การคิด วิเคราะห์ ออกแบบ ลงมือทำ และสะท้อนคิดตามลำดับขั้นตอน ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนอยู่ในระดับสูงมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่านักเรียนรับรู้ว่าวิธีการเรียนรู้มีความชัดเจน เปิดพื้นที่ให้มีส่วนร่วม และเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ดี ขณะเดียวกัน ข้อมูลจากการสังเกตและเสียงสะท้อนของนักเรียนชี้ว่านักเรียนเข้าใจอาเซียนในมุมที่ลึกขึ้น ไม่ได้มองเพียงในฐานะรายชื่อประเทศหรือสัญลักษณ์ แต่เห็นความเชื่อมโยงระหว่างวัฒนธรรม อัตลักษณ์ และเศรษฐกิจร่วมสมัย การเริ่มต้นจากการแต่งกายที่คุ้นเคยช่วยให้นักเรียนเข้าถึงเนื้อหาได้ง่ายขึ้นและเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ เมื่อกิจกรรมพาไปสู่การออกแบบและสร้างชิ้นงาน นักเรียนจำนวนหนึ่งเริ่มมองเห็นความเป็นไปได้ในการนำทุนทางวัฒนธรรมไปต่อยอดเป็นแนวทางอาชีพ ขณะเดียวกัน การทำงานกลุ่มและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนที่มีพื้นฐานต่างกัน ยังช่วยให้นักเรียนเปิดมุมมองและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมมากขึ้น

ภาพรวมของผลการวิจัยจึงสะท้อนว่าการใช้วัฒนธรรมการแต่งกายพื้นบ้านเป็นฐานการเรียนรู้อาเซียน สามารถพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ควบคู่กับการทำให้อาเซียนศึกษาเป็นพื้นที่เรียนรู้ที่นักเรียนเข้าใจโลก เข้าใจผู้อื่น และเข้าใจตนเองได้อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมการจัดการเรียนรู้อาเซียนศึกษาที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมท้องถิ่นเข้ากับบริบทเศรษฐกิจสร้างสรรค์และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาและครูสามารถออกแบบวิธีการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เริ่มจากทุนวัฒนธรรมใกล้ตัวของผู้เรียน แล้วพัฒนาไปสู่การคิดวิเคราะห์ และสร้างสรรค์ผลงานตามบริบทของพื้นที่

2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงราย ควรสนับสนุนการนำทุนวัฒนธรรมของชุมชนมาใช้เป็นฐานการเรียนรู้ในโรงเรียน ผ่านการจัดสรรงบประมาณและการพัฒนาครูให้มีความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมท้องถิ่น การเรียนรู้เชิงบูรณาการ และการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงห้องเรียนกับสังคมและเศรษฐกิจของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. จังหวัดเชียงรายและหน่วยงานด้านการพัฒนากำลังคน ควรกำหนดนโยบายเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์และการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โดยเปิดพื้นที่ให้ผลงานของนักเรียนได้ทดลองนำเสนอในเวทีของจังหวัด เช่น งานแสดงสินค้าเชิงวัฒนธรรม หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ของเยาวชน เพื่อให้การเรียนรู้ในโรงเรียนเชื่อมต่อกับโลกการทำงานจริงได้อย่างเป็นขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ครูผู้สอนรายวิชาอาเซียนศึกษาและกลุ่มสาระสังคมศึกษา สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้จากงานวิจัยนี้ไปปรับใช้ โดยเลือกวัฒนธรรมที่ผู้เรียนคุ้นเคยเป็นจุดเริ่มต้น แล้วออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สำรวจ ตั้งคำถาม และสร้างชิ้นงานจากประสบการณ์ของตนเอง เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจอาเซียนในมิติชีวิตจริงอย่างเข้าใจลึกซึ้ง

2. โรงเรียนในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรนำแนวคิดการเรียนรู้ที่เชื่อมวัฒนธรรมกับการออกแบบและการสร้างสรรค์ไปพัฒนาเป็นหน่วยการเรียนรู้ร่วมกับวิชาศิลปะ การงานอาชีพ

หรือกิจกรรมแนะแนว เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกคิดเชิงออกแบบ การทำงานเป็นทีม และการมองเส้นทางอาชีพจากทุนวัฒนธรรมของตนเอง

3. หน่วยงานท้องถิ่นและเครือข่ายชุมชน เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้าน สามารถใช้ผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกับโรงเรียน โดยทำหน้าที่เป็นแหล่งเรียนรู้และผู้ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากผู้รู้ในชุมชน และนำองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมไปต่อยอดอย่างเคารพเจ้าของวัฒนธรรมและบริบทของพื้นที่

คำรับรองและการเปิดเผยข้อมูลของผู้เขียน

1. การเปิดเผยผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

ผู้เขียนขอรับรองว่าไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนด้านการเงิน วิชาการ วิชาชีพ หรือความสัมพันธ์ส่วนบุคคลที่อาจมีอิทธิพลต่อการออกแบบและดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล ตลอดจนการนำเสนอผลการวิจัยในบทความฉบับนี้

2. การใช้ปัญญาประดิษฐ์และเทคโนโลยีสนับสนุนการจัดทำต้นฉบับ

ผู้เขียนขอรับรองว่าไม่ได้ใช้ Ai ในการระดมความคิด การร่างเนื้อหา การสังเคราะห์วรรณกรรม การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผลการวิจัย หรือการตรวจแก้ต้นฉบับบทความฉบับนี้ เนื้อหาทั้งหมดเกิดจากการศึกษา วิเคราะห์ เรียบเรียง และตรวจสอบรวมกันทั้งผู้เขียน และผู้เขียนร่วม

3. คำรับรองเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูล (Data Availability Statement)

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความเหมาะสมของชุดกิจกรรมและแบบบันทึกข้อเสนอแนะปลายเปิด ซึ่งมีข้อมูลบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เข้าร่วมการวิจัยและอยู่ภายใต้เงื่อนไขด้านจริยธรรมและคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล จึงไม่สามารถเปิดเผยหรือระบุข้อมูลดิบได้ต่อที่สาธารณะ

4. คำรับรองด้านจริยธรรมการวิจัย (Ethics Statement)

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยในชั้นเรียนที่ดำเนินการเพื่อประกอบการศึกษาและการสำเร็จรายวิชา จึงไม่ได้ยื่นขอรับการพิจารณารับรองจากคณะกรรมการด้านจริยธรรมการวิจัย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยคำนึงถึงหลักจริยธรรม โดยมีการชี้แจงวัตถุประสงค์และรายละเอียดต่าง ๆ ให้แก่ผู้เข้าร่วม โดยเปิดโอกาสให้เข้าร่วมโดยความสมัครใจ รักษาความลับและไม่ระบุตัวตนของผู้เข้าร่วม

5. แหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย (Funding)

การวิจัยในครั้งนี้ไม่ได้รับทุนในการสนับสนุนจากหน่วยงานใด ๆ ทั้งสิ้นผู้เขียนได้รับผิดชอบในเรื่องค่าใช้จ่ายในการดำเนินการวิจัยทั้งหมด

6. การระบุบทบาทของผู้มีส่วนร่วมตามหลัก CRediT

1. กฤติภัทร สระทองชุน : เป็นผู้เริ่มและพัฒนาแนวคิดของการศึกษา กำหนดประเด็นปัญหาและคำถามวิจัย ออกแบบระเบียบวิธีวิจัย วางแผนและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม จัดการและตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์และตีความผลการศึกษา เรียบเรียงและนำเสนอผลการวิจัย ตลอดจนรับผิดชอบการจัดทำต้นฉบับฉบับแรกและการปรับปรุงเนื้อหาจนเสร็จสมบูรณ์

2. เชษฐภูมิ วรรณไพศาล : รับผิดชอบการกำกับดูแลการดำเนินงานวิจัย ให้ข้อเสนอแนะทางวิชาการ ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ตลอดจนทบทวนและปรับแก้ต้นฉบับเพื่อให้ผลงานมีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักวิชาการ

3. พัชรินทร์ แก้วนึก : ร่วมดำเนินการวิจัย สนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานวิจัย พร้อมจัดสรรทรัพยากรและอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559, 29 มิถุนายน). *เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษเชียงราย.* https://www.moe.go.th/%E0%B9%80%E0%B8%82%E0%B8%95%E0%B8%9E%E0%B8%B1%E0%B8%92%E0%B8%99%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A3%E0%B8%A9%E0%B8%90%E0%B8%81%E0%B8%B4%E0%B8%88%E0%B8%9E%E0%B8%B4%E0%B9%80%E0%B8%A8%E0%B8%A9%E0%B9%80/

จิระเดช นุกูลโรจน์. (2567). ห้องเรียนพหุวัฒนธรรม : ว่าด้วยทุนความรู้ วิธีจัดการเรียนรู้ และอัตมโนทัศน์ของครูนาฏศิลป์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 19*(3), 91-101. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yru_human/article/view/272947

ชมพู เนื่องจำนงค์, ภัทรยุทธ โสภาอัศวภรณ์, และอัจฉรา ธนีเพียร. (2563). กรอบทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 6*(1), 623-640. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/svittj/article/view/241234

ประทวน วันนิจ และมนูญ สอนโพนงาม. (2565). วิกฤตวัฒนธรรม เปลี่ยนผ่านวิถีชีวิตสังคมไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารวนัมฎองแหรกพุทธศาสตรปริทรรศน์, 9*(2), 117–126. https://so06.tci-thaijo.org/index.php/Vanam_434/article/view/259582

พัชกุล แก้วกำพลนุชิต. (2565). *ผลการจัดกิจกรรมอ่านจับใจความโดยใช้เทคนิคการสะท้อนคิดที่มีต่อการตระหนักรู้ในตนเองของนักเรียนประถมศึกษา* [วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collections. https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/6388

มวลมาศ บึงราษฎร์. (2568). โรงเรียนในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ : ชุมชนการเรียนรู้ที่มีพลัง. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.), 7*(4), 591–604. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/281704

วรรณา ชนชนะชัย. (2566). *การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้นอกสถานที่เสมือนร่วมกับการใช้บริบทเป็นฐานและเทคนิคการเล่าเรื่องเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และสร้างความตระหนักในคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย]. Chula Digital Collections. https://digital.car.chula.ac.th/chulaetd/12149

วีระศักดิ์ บุญญดิษฐ์, เรวดี กระโหมวงศ์, ทวีศักดิ์ พุฒสุขขี และเมธี ดิสวัสดิ์. (2568). รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมืองของเยาวชนในจังหวัดปัตตานี. *วารสารการจัดการองค์กร และพัฒนาสังคม, 5*(1), 137–152. https://so17.tci-thaijo.org/index.php/JOMSD/article/view/1118

อนรรฆ สมพงษ์. (2562). การจัดการเรียนการสอนอาเซียนศึกษาในโรงเรียนไทย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 13*(1), 156-164. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sskrujournal/article/view/184766

Ausat, A. M. A., Bana, T. A., & Gadzali, S. S. (2023). Basic Capital of Creative Economy: The Role of Intellectual, Social, Cultural, and Institutional Capital. *Apollo: Journal of Tourism and Business, 1*(2), 42-54 10.58905/apollo.v1i2.21

Cunningham, S. (2005). Knowledge and cultural capital. In D. Rooney, G. Hearn, & A. Ninan (Eds.), *Handbook on the knowledge economy*. (pp. 93–101). Edward Elgar Publishing.

Dillenbourg, P. (2004*). Framework for integrated learning*. Kaleidoscope Network of Excellence, Deliverable D23.5. Kaleidoscope Network of Excellence. https://telearn.hal.science/hal-00190107v1

Sleeter, C. E. (2012). Confronting the marginalization of culturally responsive pedagogy. *Urban education, 47*(3), 562-584. https://doi.org/10.1177/0042085911431472